

Lyckad satsning har ökat barnens språkintresse

Publicerat 2025-02-06

Språk

Förskolan Lille Mats i Östra Göinge arbetar systematiskt med utveckling av språket. Det har lett till att barnens intresse för språk och böcker har blivit större.

FÖRFATTARE

Angelica Berg

Förskolan Lille Mats i Östra Göinge har gjort en stor satsning på språkutveckling de senaste åren. Satsningen är en del av kommunens projekt "Skolresan 2030".

– Vi har hela tiden fokus på att barnen ska lära sig fler ord och utveckla sitt språk, säger Marie-Louise Hjortenbrink, specialistbarnskötare.

Utbildning på universitetet

För att öka det teoretiska kunskandet har alla förskollärare i hela Östra Göinge kommun gått en utbildning om flerspråkighet och interkulturellt arbetssätt på Malmö universitet. Även alla barnskötare har tagit del av kursinnehållet och arbetat med det på olika sätt.

– Det var en aha-upplevelse kring första-språkets betydelse. Vi lärde oss också hur vi kan involvera ett språk i verksamheten som vi inte själva kan. Att både förskollärare och barnskötare gått utbildningen gör att vi kan diskutera utifrån samma termer. Det ger ett större utbyte i det kollegiala lärandet, tycker Amanda Lundberg, förskollärare och utvecklingspedagog.

Arbetar systematiskt

Förskolan arbetar systematiskt med språkutveckling. Alla förskolans avdelningar jobbar med Bornholmsmodellen varje dag. Genom språklekarna tränas allt från uttal och ordförråd till språkförståelse och samspel.

Pedagogerna använder också Ann Pihlgrens språkmatriser för att följa barnens progressioner.

– Det är väldigt bra metoder som även är kopplade till läroplanen. När vi systematiskt arbetar med språklekar underlättar vi för barnens framtida läsinlärning och förebygger lässvårigheter. Att använda rim, ramsor och sånger i undervisningen är ett mycket bra sätt att stimulera barns språkutveckling och kreativitet. Barnen utvecklar sitt språk genom att lära sig nya ord, förbättra sitt uttal och förstå språkliga mönster, förklarar Amanda Lundberg.

– Att känna igen rim och själv kunna rimma brukar lyftas fram som en viktig grund för läsinlärning. Det ger en förståelse för hur de språkliga ljuden som bokstäverna representerar kan sättas samman till olika ord. Det fäster uppmärksamhet på språkets många ljud och ljudkombinationer, fortsätter Anna Nilsson, förskollärare och utvecklingspedagog.

I lärmiljöerna tar böckerna större plats nu än tidigare. Böckerna finns inte bara i läshörnorna. Pedagogerna gör mer medvetna val kring vilka böcker som finns på avdelningarna, vilka de läser och hur de läser böckerna för att fånga barnens intresse.

– Läsningen får ta tid och plats. Vi samtalar om texten, pratar om svåra ord, låter barnen berätta och förklara. Ofta arbetar vi med samma bok flera gånger men på olika sätt, säger Anna Nilsson.

Läshörnan är mysig men ofta läser både barn och pedagoger böcker även på andra ställen på förskolan.

– Vi har också en större variation på böcker så att barnen får höra olika sorters texter. Ibland tar vuxna för givet att barn inte gillar exempelvis dikter men man kan bli förvånad över vad som faktiskt intresserar dem, säger Marie-Louise Hjortenbrink.

– Vi har också haft en sagotant som läst lite extra för barnen, fortsätter Anna Nilsson.

I förskolans bibliotek finns böcker på alla de språk som representeras på avdelningarna.

– Vi vill synliggöra språken och också visa att bokstäver kan se olika ut. För att barnen ska få höra språket använder vi polyglutt. Dessutom har vi förstaspråkslärare som kan hjälpa till att kartlägga barnens förstaspråk och vara behjälpliga med högläsning, berättar Amanda Lundberg.

På förskolan synliggörs olika språk och bokstäver på flera sätt.

www.forskoleforum.se. © Författaren och Studentlitteratur

Som ett sätt att underlätta högläsningen hemma finns en TAGE-hylla med böcker i hallen.

– Hyllan är inbjudande och sitter på barnens nivå så att de kan se alla böcker. Det har varit väldigt uppskattat att kunna ta eller lämna en bok där, säger Anna Nilsson.

Bokhyllan i hallen där barnen och deras föräldrar kan ta eller lämna en bok är mycket uppskattad.

Tydliggörande pedagogik

För att underlätta för barn med NPF-diagnoser har pedagoger tagit del av ett studiepaket om NPF i förskolan, autism och tydliggörande pedagogik från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Avdelningarna har intryckssanerats för att barnen lättare ska kunna koncentrera sig. Pedagogerna arbetar också med bildstöd så att alla ska kunna vara delaktiga i språkutvecklingen.

– Vi tänker mycket på att benämna saker med rätt begrepp och att använda korta och koncisa meningar med väsentliga ord, säger Marie-Louise Hjortenbrink.

Bilder, text och bildstöd ger många möjligheter till förståelse.

Kartlägger uttalet

Som specialistbarnskötare kartlägger Marie-Louise Hjortenbrink 3- och 4-åringarnas uttal.

– Vi visar tydligt med vår mun och hjälper barnet att lyssna efter skillnader mellan ord som de blandar ihop, säger hon.

De barn som behöver träna ett visst ljud kan exempelvis spela ljudspel för att öva uttal. Det tycker barnen är roligt och spännande.

– Lärandet måste vara lustfyllt. Vi är också noga med att verkligen lyssna på barnen och inte ge upp förrän vi förstår vad hen vill förmedla. Därigenom visar vi att alla barn är betydelsefulla och att vi vill höra vad just det barnet har att säga. Det är jätteviktigt för att barnet ska våga prata, säger hon. När vi samtalar och berättar använder vi språkförståelse, ordförråd, grammatik, uttal och pragmatik på samma gång, förklarar Anna Nilsson.

– Barn med annat modersmål behöver själva förstå hur viktigt det är att kunna prata svenska. Det räcker inte att vi säger det utan de måste själva upptäcka det, fortsätter Marie-Louise Hjortenbrink.

Ökat intresset för språk och böcker

Sedan förskolan började jobba mer systematiskt med språkutveckling har intresset för språk och böcker generellt ökat. Pedagogerna märker att barnen gillar sättet att arbeta och att de vill lära sig mer.

– Förmågan att leka med ord, rimma och ramsa, berätta och uttrycka olika saker har ökat. Även personalens förmåga att se framsteg har blivit större. Vi är mer medvetna om språkutvecklingen, när den fungerar och vad vi behöver göra för att stödja den, säger Anna Nilsson.

Det finns en större trygghet hos personalen.

– Vi är tryggare i att prata om och kartlägga barnens språkutveckling för att kunna stärka det som behöver stärkas, säger Marie-Louise Hjortenbrink.

Föräldrarna märker också att barnen har blivit mer intresserade av böcker.

– Även skolan har återkopplat att barnens språkkunskaper är bättre nu jämfört med tidigare, berättar Amanda Lundberg.

En viktig framgångsfaktor är att alla pedagoger är involverade i språksatsningen. Förskolan gör också en satsning på "det hållbara arbetslaget" där de jobbar med att utveckla arbetslaget.

– Det är en spännande process och vi lär oss sig mycket. När vi vågar prata med varandra så gynnar det också barnen, säger Anna Nilsson.

Det har också varit viktigt med kartläggningar vid olika tillfällen.

– Vi behöver se var vi är och också var vi var när vi började. Det är annars lätt att glömma var man har varit när man är på väg framåt, säger Marie-Louise Hjortenbrink.